

Insolvenční právo

Ke lhůtě k uplatnění popěrného úkonu přihlášeného věřitele

Přihlášený věřitel je oprávněn písemně popřít přihlášenou pohledávku jiného věřitele a to do okamžiku uplynutí lhůty – po tomto okamžiku se k danému úkonu nepřihlíží. Tato lhůta byla odlišně interpretována, proto se jí zabýval Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení sp.zn. 29 Cdo 17/2012 ze dne 29. 11. 2012.

Lhůta k podání popěrného úkonu je v § 200 odst. 2 insolvenčního zákona vymezena slovy „nejpozději 3 pracovní dny přede dnem konání přezkumného jednání o popřené pohledávce“. Jedná se o lhůtu počítanou „zpětně“ ode dne konání přezkumného jednání, přičemž platí, že den konání přezkumného jednání je dnem, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty a jako takový se do běhu lhůty nezapočítává (srov. § 57 odst. 1 část věty před středníkem o. s. ř.). Názory na běh lhůty se rozcházejí zejména v tom, zda je možné podat popěrný úkon ještě během třetího dne. Odvolací soud měl za to, že mezi dnem, kdy insolvenčnímu soudu dojde podání obsahující popěrný úkon a dnem konání přezkumného jednání o popřené pohledávce musí uběhnout celé 3 dny (72 hodin). Tento názor však Nejvyšší soud vyvrátil.

Dle Nejvyššího soudu je prvním pracovním dnem přede dnem konání přezkumného jednání o popřené pohledávce pracovní den nejbližší předcházející dni konání přezkumného jednání o popřené pohledávce. Podání obsahující popěrný úkon přihlášeného věřitele je doručeno insolvenčnímu soudu nejpozději 3 pracovní dny přede dnem konání přezkumného jednání o popřené pohledávce v případě, že jde o podání doručené insolvenčnímu soudu nejpozději v průběhu třetího pracovního dne počítaného zpětně ode dne konání přezkumného jednání o popřené pohledávce. Pokud je tedy dnem konání přezkumného jednání pátek, prvním dnem je čtvrtek, třetím úterý, přičemž pokud je podání doručeno během úterý, je insolvenčnímu soudu doručeno ve lhůtě.

K obraně proti pohledávce navrhujícího insolvenčního věřitele

Otázkou, kdo je legitimován k prokázání tvrzení v případě, že dlužník zpochybňuje aktivní legitimaci insolvenčního navrhovatele tvrzením, že pohledávka zanikla započtením, se zabýval Nejvyšší soud ČR v usnesení sen. zn. 29 NSČR 42/2011, ze dne 26. 6. 2012.

Insolvenční návrh může podat jak dlužník, tak třetí osoba, která je k tomuto úkonu aktivně legitimována, pokud má vůči dlužníkovi splatnou pohledávku (insolvenční navrhovatel). Tuto skutečnost musí také dle § 105 insolvenčního zákona doložit k insolvenčnímu návrhu. V případě, že dlužník založí procesní obranu na tvrzení, že pohledávka insolvenčního navrhovatele sice vznikla (a on ji neuhradil), ale také následně zanikla tím, že dlužník proti ní uplatnil k započtení vlastní pohledávku vůči insolvenčnímu navrhovateli, pak k tomu, aby insolvenční soud mohl insolvenčnímu navrhovateli upřít aktivní legitimaci k podání insolvenčního návrhu (a jen z tohoto důvodu takový návrh zamítnout), je nezbytné prokázat opodstatněnost dlužníkovy obrany. Doložení zániku pohledávky započtením je tedy na dlužníkovi, který je povinen prokázat, že vůbec má (měl) za insolvenčním navrhovatelem pohledávku způsobilou k započtení. Nepodaří-li se mu to, tj. neprokáže-li, že řádně doložená pohledávka insolvenčního navrhovatele zanikla započtením, nelze insolvenční návrh zamítnout pro nedostatek aktivní věcné legitimace insolvenčního navrhovatele. Insolvenční navrhovatel tedy není povinen „kvalifikovaně zvrátit“ takto uplatněnou obranu dlužníka.

K výkladu pojmů správa majetkové podstaty a náklad spojený s udržováním, správou a prodejem zpeněžené věci

Výkladem pojmu správa majetkové podstaty a náklady spojenými se správou majetkové podstaty se zabýval Vrchní soud v Praze ve svém usnesení sp. zn. 1 VSPH 1541/2012-B-44 ze dne 9.1.2013.

Vrchní soud vyslovil názor, že pro výklad pojmu správa majetkové podstaty lze vycházet z výkladu pojmu správa konkursní podstaty, který byl vysloven Nejvyšším soudem v rozhodnutích 29 Odo 197/2003 ze dne 30.6.2004 a 29 Odo 2177/2009 ze dne 1.7.2010. Dle těchto rozhodnutí se správou rozumí zejména činnost (včetně právních úkonů a opatření z ní vyplývajících), která směřuje k tomu, aby nedocházelo ke znehodnocení konkursní podstaty, zejména aby nedošlo k odstranění, zničení, poškození nebo odcizení majetku, který do ní patří, aby majetek patřící do konkursní podstaty byl využíván v souladu se svým určením, jestliže tomu nebrání jiné okolnosti a aby se konkursní podstata rozmnožila, lze-li takovou činnost rozumně očekávat se zřetelem k jejímu stavu a k obvyklým obchodním příležitostem.

Vrchní soud tento výklad využil i pro účely výkladu § 298 insolvenčního zákona, pro posuzování **nákladů spojených se správou zajištěné věci**. Za náklady spojené se správou (zpeněžené) zajištěné věci lze tedy považovat jen takové výdaje, které se s udržením hodnoty takové věci přímo pojí, jako jsou náklady na její údržbu nebo zabezpečení. Jiné závazky vznikající dlužníkovi, byť by se jednalo o závazky vůči věřitelům s pohledávkami za majetkovou podstatou či věřitelům jim na roveň postaveným, do těchto nákladů bez dalšího zahrnovat nelze. Mezi náklady spojené se správou zajištěné nemovitosti **nepatří mzdy zaměstnanců dlužníka, kteří v nemovitosti (výrobním areálu) dlužníka vykonávají svou pracovní činnost.**

K výši nákladů správy zajištěných nemovitostí v rozsahu vyšším než stanovená 4 % Vrchní soud dodal, že na zajištěném věřiteli nelze požadovat, aby v případě, kdy výtěžek zpeněžení nepostačuje k plné úhradě jeho pohledávky, nesl vyšší výdaje spojené se správou nebo zpeněžením zajištěného majetku, než stanoví § 298 odst. 3 IZ.

K nákladům spojeným s udržováním, správou a prodejem zpeněžené věci, práva nebo pohledávky Nejvyšší soud (29 Odo 2177/2009) uvedl, že **daň z příjmu**, k jejíž úhradě je úpadce povinen v souvislosti se zrušením konkursu, **není nákladem** spojeným s udržováním, správou a prodejem zpeněžené věci, práva nebo pohledávky, který by bylo možné poměrně odečíst od výtěžku zpeněžení vydávaného oddělenému věřiteli.

Soud nemůže nahradit souhlas zástupce věřitelů (věřitelského výboru) s prodejem mimo dražbu

Vrchní soud v Praze se v usnesení sp.zn. 1 VSPH 100/2013-B-94 negativně vyjádřil k možnosti nahrazení souhlasu zástupce věřitelů (věřitelského výboru) s prodejem mimo dražbu, zpeněžením majetku z majetkové podstaty dlužníka dle § 289 insolvenčního zákona.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 12.11.2012, č.j. MSPH 94 INS 12509/2010-B-84, konstatoval, že tímto rozhodnutím nahrazuje souhlas zástupce věřitelů s prodejem mimo dražbu, zpeněžením majetku z majetkové podstaty dlužníka.

Vrchní soud v první řadě uvedl, že v daném případě jde o rozhodovací činnost insolvenčního soudu při zpeněžování majetkové podstaty (§ 286 a násl. IZ), proti kterým není odvolání přípustné, protože jde o rozhodnutí vydaná při výkonu dohlédací činnosti (§ 11 odst. 1 IZ), jež nelze napadnout odvoláním (§ 91 IZ). Odkázal na svoji judikaturu – např. na rozhodnutí, kterým soud uložil insolvenčnímu správci povinnost dodržet pokyny zajištěného věřitele i co do pokynu, kdo vyhotoví znalecký posudek a kdo provede veřejnou dražbu (usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14.4.2011, č.j. KSHK 40 INS 10946/2010, 1 VSPH 170/2011-B-16).

Pro potřebu dalšího řízení však považoval odvolací soud za **nezbytné autoritativně upozornit soud I. stupně** na to, že napadené usnesení, jímž insolvenční soud nestandardně nahradil souhlas zástupce věřitelů s prodejem mimo dražbu, **není rozhodnutím předvídaným § 289 IZ** a jako takové vydané mimo rámec IZ-nemůže mít do průběhu insolvenčního řízení nebo do poměrů jeho účastníků jakékoliv účinky. Uvedeným usnesením soud I. stupně v žádném případě nenahradil negativní stanovisko zástupce věřitelů k prodeji mimo dražbu. To ostatně ani nemohl, neboť IZ takové oprávnění insolvenčnímu soudu nesvěřuje a **insolvenční soud není oprávněn si je na úkor věřitelského orgánu atrahovat (srov. § 66 IZ)**. Jinými slovy řečeno, napadené usnesení vydané mimo pravomoc a působnost insolvenčního soudu nemá žádného zákonného podkladu.

Zajímavá soudní rozhodnutí

V nové části Newsletteru Vám přinášíme soudní rozhodnutí zabývající se bezhotovostním plněním dlužníka - konkrétně situace, kdy věřitel neposkytne číslo účtu a dlužník plní na jiný účet věřitele, dále rozhodnutí zabývající se možností upravit okamžik vzniku a smlouvy a rozhodnutí zabývající se vztahem obligačních a věcných účinků smlouvy.

K věřitelově součinnosti sdělením čísla účtu u peněžního ústavu

V případě, že pohledávka překračuje zákonem stanovený limit (15 000 EUR), lze ji plnit pouze bezhotovostně. Nejvyšší soud ČR se ve svém rozsudku sp. zn. 33 Cdo 337/2012 ze dne 31. 1. 2013 zabíral otázkou, zda může být dlužník v prodlení v případě, že věřitel nesdělí číslo účtu.

Sdělení čísla účtu u peněžního ústavu, na který má být platba poukázána, představuje věřitelovu součinnost potřebnou k tomu, aby dlužník řádně splnil svůj dluh, jehož výše překračuje zákonem č. 254/2004 Sb. stanovený limit. Ustanovení § 567 odst. 1 obč. zák., podle něhož je místem plnění dluhu bydliště nebo sídlo dlužníka, není-li dohodnuto jinak, se neuplatní, protože způsob plnění peněžitého dluhu, jehož výše překračuje uvedený limit (15 000 EUR), upravuje zákon č. 254/2004 Sb. kogentně. Jestliže na výzvu potřebné údaje věřitel bez zbytečného odkladu neposkytne, nemůže být dlužník v prodlení s plněním peněžitého dluhu, neboť zákon mu zakazuje plnit jinak, než bezhotovostním převodem peněžních prostředků prostřednictvím peněžního ústavu.

K plnění peněžitého závazku na jiný účet věřitele vedený jinou bankou

V tomto rozsudku sp. zn. 31 Cdo 3065/2009 ze dne 16. 1. 2013 se Nejvyšší soud ČR zabýval situací, kdy dlužník plnil na jiné číslo účtu věřitele, než které si strany sjednaly.

Sjednají-li si strany, že dlužník bude plnit ve prospěch v dohodě označeného účtu věřitele, lze tuto dohodu považovat za určení místa plnění ve smyslu ustanovení § 335 a § 339 obč. zák. Poukáže-li následně dlužník peněžité plnění na jiný účet věřitele vedený jinou bankou, neplní ve sjednaném místě.

Nicméně jestliže věřitel bez zbytečného odkladu poté, kdy mohl při řádném chodu věcí zjistit, že dlužník poukázal peněžité plnění na jeho účet (odlišný od účtu, na který měl dlužník dle dohody plnit), tyto peněžité prostředky dlužníkovi nevrátí, lze zásadně uzavřít, že dlužníkovo plnění na jiný účet akceptoval; v takovém případě zanikne dlužníkuv závazek (neplyne-li z uzavřené smlouvy něco jiného) dnem připsání poukázané částky na účet věřitele.

K dispozitivní povaze některých ustanovení o uzavírání smluv

V rozsudku sp. zn. 31 Cdo 1571/2010 ze dne 16. 1. 2013 se Nejvyšší soud ČR zabýval možností upravit okamžik vzniku smlouvy.

Ustanovení § 43c odst. 2 obč. zák., ve spojení s § 45 odst. 1 obč. zák., výslovně nezakazuje možnost účastníků upravit okamžik vzniku smlouvy odlišně. Ani z povahy označených ustanovení nevyplývá, že se od nich nelze odchýlit.

Účinnost přijetí návrhu na uzavření smlouvy ve smyslu § 44 odst. 1 obč. zák. proto může být (jde-li o smlouvu, u níž projevy účastníků nemusí být na téže listině, srov. § 46 odst. 2 větu druhou obč. zák.) dohodou stran určena k jinému okamžiku, než k okamžiku, kdy vyjádření souhlasu s obsahem návrhu dojde zpět navrhovateli; to platí i pro zástavní smlouvu, jejíž vznik byl posuzován v dané věci. Účastníci budoucí smlouvy uzavírané tzv. distančním způsobem se mohou též dohodnout, že projev vůle obláta (přijetí návrhu smlouvy) působí vůči oferentovi za jiných podmínek, než od okamžiku, kdy mu tento projev „dojde“, neboť výslovnému projevu vůle oferenta, být vázán návrhem za jiných (předem dohodnutých) podmínek, povaha ustanovení § 45 odst. 1 obč. zák. nebrání. Na tomto závěru ničeho nemění ani skutečnost, že uzavíraná smlouva má obligatorně písemnou formu, neboť povinnost obláta doručit písemné prohlášení o přijetí návrhu smlouvy nebo písemně akceptovaný návrh smlouvy zpět oferentovi zákon nevynechává.

K obligačním a věcným účinkům zástavní smlouvy

Vztahem obligačních a věcných účinků smlouvy se zabýval Nejvyšší soud ČR v rozsudku sp. zn. 31 Cdo 1571/2010 ze dne 16. 1. 2013.

Obligační účinky kupní nebo jiné smlouvy o převodu vlastnictví k nemovitosti představují předpoklad, aby nastaly (mohly nastat) její účinky věcné (věcně právní), a bez účinků obligačních nevznikají (nemohou vzniknout) ve vztahu ke smlouvě účinky věcné (věcně právní); účinky obligační tedy jsou jedním z předpokladů pro účinky věcné.

Promítnuto do poměrů projednávané věci to znamená, že zástavní práva k nemovitostem vyplývající ze zástavních smluv mohla vzniknout pouze tehdy, byly-li zástavní smlouvy uzavřeny dříve, než bylo zástavní právo podle nich vloženo do katastru nemovitostí.

Informace obsažené v tomto bulletinu jsou pouze obecného charakteru s cílem poskytnout orientační přehled o aktualitách ze soudních rozhodnutí. Tento bulletin by proto neměl být bez dalšího používán jako podklad pro přijímání podnikatelských ani jiných rozhodnutí a konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno příslušné rozhodnutí.

© 2013 DRV Legal, s.r.o.